

Využívanie strukovín v minulosti

Strukoviny sú jedny z najstarších domestikovaných rastlín sveta.

Človek ich začal pestovať už 10 000 rokov pred Kristom. Ani v súčasnosti ešte nie sú celkom prebádané. Veľký úspech zažili najmä v 60. rokoch dvadsiateho storočia. Boli dôležitou súčasťou takzvanej „zelenej revolúcie“. Tá mala vyriešiť problém hladu vo svete a zabezpečiť dostatok potravín pre všetkých ľudí.

V Rímskej ríši si strukoviny veľmi cenili a uznávali ich vlastnosť, ktorá zvyšuje úrodnosť pôdy.

Čo sa nášho územia týka, archeologické nálezy dokazujú, že sa u nás strukoviny pestovali bez prestávky už od staršej doby železnej. Najprv to bolo na miestach, kde boli na to najvhodnejšie podmienky, neskôr sa dostali aj na ostatné polia a záhrady. Už v minulosti patrili medzi najpestovanejšie strukoviny na Slovensku fazuľa, hrach, šošovica, cicer a bôb. Spočiatku sa dozreté strukoviny žali pomocou srpu. Srp, neskôr kosák, je poľnohospodárske náradie, ktoré má oblúkovite zahnutý nôž a krátku drevenú rúčku. Srp je jedným z najstarších pracov-

ných nástrojov. Obyčajne sa drží v pravej ruke, zatiaľ čo ľavá ruka drží rastlinu, ktorú kosák vyžina. V niektorých prípadoch sa strukoviny s koreňmi vytrhávali len rukami. Potom sa dozreté strukoviny nechávali preschnúť, tak nasledovalo mlátenie cepom, vyvalili sa lopatou a vyčistili fukárom. Ukladali sa do vriec alebo truhel a uskladňovali v priestoroch komôr alebo na povalách. Najčastejším spôsobom prípravy bolo varenie. Pred tým sa však museli strukoviny namáčať vo vode, aby trochu zmäkli. Najčastejšie z nich vznikali kaše, polievky a prívarky. Nebolo výnimkou, a to najmä v najchudobnejších rodinách, že sa niektoré typy strukovín mleli a nahrádzala sa nimi chlebová múka. Predkovia strukovinám dokonca pripisovali magické a liečivé účinky.

Strukoviny boli častou zložkou stravovania najmä v 16. a 17. storočí. Boli totiž pomerne dostupné, nenáročné na pestovanie, lacné, ale zároveň mimoriadne výživné. A práve tieto atribúty museli potraviny spĺňať v období častých vojen. Zmena v stravovaní slovenského ľudu nastala až v 18. storočí, keď boli na Slovensko privezené zemiaky. V 19. storočí sa zemiaky stali ľudovou potravou a nechýbali na každodennom stole.